

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ (Ε.Σ.Α.Ν.)**

Πληροφορίες: Α. Μιχαηλίδου

Τηλέφωνο: 213-2161749

Fax: 210-5237651

E-mail: dey@moh.gov.gr

Αθήνα 11 – 5 – 2017

Αρ. Απόφασης: 1

4^η Ολομέλειας/8-5-2017

ΑΠΟΦΑΣΗ

«Παρασκευή και μείξη κυτταροστατικών φαρμάκων»

Η Ολομέλεια του Ε.Σ.Α.Ν. κατά την 4η Συνεδρίαση της (8-5-2017) αφού έλαβε υπόψη της :

- Τις διατάξεις του Ν. 2071/92 «Εκσυγχρονισμός και Οργάνωση του Εθνικού Συστήματος Υγείας»
- Την αριθ. Υ7/3147/93 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ Β΄ 700/93) «Σύνθεση και λειτουργία του Εθνικού Συμβουλίου Ανάπτυξης Νοσηλευτικής (Ε.Σ.Α.Ν.)
- Την αριθ. Υ7/Γ.Π.οικ. 16556/03 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 191/Β/19-2-2003) “Τροποποίηση και συμπλήρωση της Υ7/3147/93 υπουργικής απόφασης «Σύνθεση και λειτουργία του Εθνικού Συμβουλίου Ανάπτυξης Νοσηλευτικής (Ε.Σ.Α.Ν.)»”
- Την αριθ. Α1β/Γ.Π.49713/18/11/2016 (Ορθή επανάληψη) Υπουργική Απόφαση «Ανασυγκρότηση του Εθνικού Συμβουλίου Ανάπτυξης Νοσηλευτικής (ΕΣΑΝ)
- Την αριθ. 26 απόφαση της 260^{ης}/10-2-2017 Ολομέλειας του ΚΕΣΥ σχετικά με τη διάλυση των κυτταροστατικών & βιολογικών φαρμάκων.
- Το αριθ. Γ4α/Γ.Π.οικ.15336/4-03-2017 έγγραφο της Δ/νσης Επαγγελματιών Υγείας με θέμα: «Παρασκευή και μείξη κυτταροστατικών φαρμάκων

Κατόπιν λεπτομερούς ανάλυσης όλων των παραπάνω ομοφώνα αποφάσισε:

«Οι νοσηλευτές σύμφωνα με τα επαγγελματικά τους δικαιώματα (ΠΔ351/1989) χορηγούν φάρμακα από όλες τις οδούς. Δεν διευκρινίζεται αν και τα αναμειγνύουν/διαλύουν, αλλά αυτό υπονοείται για αρκετές κατηγορίες φαρμάκων. Από την άλλη μεριά σύμφωνα με το ΠΔ 108/1993 το φαρμακείο του νοσοκομείου έχει την ευθύνη και τις εγκαταστάσεις για την παρασκευή φαρμάκων. Σε κανένα από τα δύο νομοθετικά κείμενα δεν αναφέρονται ρητά τα κυτταροστατικά φάρμακα.

Η νομοθεσία είναι βασικός παράγων προστασίας των εργαζομένων από την έκθεση σε δυνητικά βλαπτικούς παράγοντες - στους οποίους εκτίθενται κατά την εργασία τους -, αφού υποδεικνύει και υποχρεώνει τους εργοδότες για τη λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων. Η Ελληνική νομοθεσία που σχετίζεται με την προστασία των εργαζομένων κατά το χειρισμό των χημειοθεραπευτικών και βασίζεται σε Ευρωπαϊκές Οδηγίες είναι:

- Γενική νομοθεσία υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας (Ν. 1568/85, Π.Δ. 17/96). Σύμφωνα με τη γενική νομοθεσία υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, ο εργοδότης έχει υποχρέωση για την παροχή κατάλληλων υπηρεσιών με δική του επιβάρυνση. Οι υπηρεσίες υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας παρέχονται από ειδικούς είτε απευθείας απασχολούμενους από τον εργοδότη, είτε μέσω εξειδικευμένων εξωτερικών υπηρεσιών προστασίας των εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου. Η γενική νομοθεσία υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας είναι υποχρεωτική και για το δημόσιο τομέα, σύμφωνα με το δημοσιοϋπαλληλικό κώδικα (Ν. 2683/99).

Στην ειδική νομοθεσία έχουν εκδοθεί αρκετά προεδρικά διατάγματα με βάση Ευρωπαϊκές Οδηγίες, τα οποία ανανεώνονται σε σχετικά τακτά χρονικά διαστήματα, και αναφέρονται σε:

- Χημικούς παράγοντες (Π.Δ. 338/2001).
- Βιολογικούς παράγοντες (Π.Δ. 186/95).
- Καρκινογόνους παράγοντες (Π.Δ. 399/94, Π.Δ. 127/2000).
- Σε ειδικές κατηγορίες εργαζομένων όπως για την «Προστασία των γυναικών κατά την εγκυμοσύνη, τοκετό και γαλουχία» (Π.Δ. 176/97).

Σύμφωνα με την προαναφερόμενη νομοθεσία προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις για την επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων, περιορισμοί στην έκθεση σε ειδικές καταστάσεις και προφυλάξεις που πρέπει να λαμβάνονται για την εξασφάλιση της προστασίας του εργαζόμενου κατά το χειρισμό των παραγόντων. Η ενημέρωση των εργαζομένων αποτελεί υποχρέωση του εργοδότη, αλλά και οι εργαζόμενοι έχουν

ευθύνη για την πληρέστερη ενημέρωσή τους ιδιαίτερα σήμερα που η πρόσβαση σε νομοθετικά κείμενα είναι εύκολη και μέσω του διαδικτύου. Ιδιαίτερα για την προαναφερόμενη, αλλά και για το σύνολο της εργατικής νομοθεσίας καθένας μπορεί να ενημερώνεται είτε από το Υπουργείο Εργασίας (www.osh.gr) είτε από το Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (www.elinyae.gr), αλλά και από Ευρωπαϊκούς οργανισμούς (<http://europa.osha.eu.int>) και διεθνείς (www.osha.gov). Στο παράρτημα παρουσιάζονται σχετικά αποσπάσματα της ισχύουσας νομοθεσίας.

Εκτός βέβαια από τη νομοθεσία που καλύπτει τη λήψη μέτρων για την προστασία των εργαζομένων από την πλευρά του εργοδότη σημαντικό είναι κάθε εργαζόμενος που εκτίθεται με οποιονδήποτε τρόπο σε χημειοθεραπευτικά φάρμακα να γνωρίζει τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνει για την ασφάλειά του και τα οποία αναφέρονται αναλυτικά στη βιβλιογραφία (Κάρλου και Σουρτζή, 2006)* και περιλαμβάνουν:

- Μέτρα κατά την προετοιμασία
- Μέτρα κατά τη χορήγηση
- Μέτρα προστασίας της υγείας

Συμπερασματικά: Τα κυτταροστατικά να παρασκευάζονται στο φαρμακείο του νοσοκομείου (ειδική μονάδα διάλυσης φαρμάκων), το οποίο διαθέτει την απαραίτητη υποδομή για τον ασφαλή τους χειρισμό και ειδικούς στην παρασκευή φαρμάκων. Για τις περιπτώσεις που απαιτείται εκτάκτως η διάλυση κυτταροστατικών φαρμάκων είναι δυνατό να γίνεται στα νοσηλευτικά τμήματα εφ' όσον διαθέτουν ειδικό χώρο με τον απαραίτητο εξοπλισμό, εκπαιδευμένο προσωπικό (ιατρικό ή νοσηλευτικό) και όλα τα απαραίτητα μέσα ατομικής προστασίας ώστε να μην εκτίθενται σε κίνδυνο για την υγεία και ασφάλειά τους. Εδώ πρέπει να τονίσουμε ότι ανάλογα μέτρα με αυτά που αναφέρονται στη διάλυση πρέπει να παίρνονται και κατά τη χορήγηση των χημειοθεραπευτικών φαρμάκων.»

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Α.Ν.

ΤΖΙΑΛΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ